

20198950-9001-572-01
Statisztikai számjel

01-09-917900
Cégjegyzék száma

A vállalkozás megnevezése:

**CENTRÁL SZÍNHÁZ Színházművészeti Nonprofit
Korlátolt Felelősségű Társaság**

A vállalkozás címe:

1065 Budapest, Révay utca 18.

ÜZLETI JELENTÉS

2021.01.01. – 2021.12.31
közötti időszakról
szóló éves beszámolóhoz

A. A Társaság üzletmenetének alakulása, az éves beszámoló rövid értékelése, várható fejlődés

A Társaság szakmai művészeti célkitűzése az eddigi hagyományokhoz igazodva a lehető legszélesebb színházi közönség professzionális kiszolgálása, újabb közönség megnyerése törekszik, melynek során magyar és külföldi szerzők művei (régie és mai vígjátékok, komédiák, bohózatok, zenés játékok, musicalek, stb.) kerülnek bemutatásra, igényes és szórakoztató darabok kiválasztásával, színvonalas szereposztással, fiatal tehetségek bevonásával és korszerű színházi eszközök felhasználásával. Ezen célok folytatása mentén kezdtük a 2020/2021-es évadot, ám az őszi nyitást követően 2020. november 08-án újra bezárni kényszerültünk teátrumunk kapuit.

A Társaság az első pandémiás zárlat idején - 2020 nyarán - felmérte az online színjátszás lehetőségét, teljes feltételrendszerét. A Centrál repertoárja bővelkedik angol, amerikai és francia szerzők műveivel, ők azonban csupán a színpadi felhasználás jogát engedélyezik számunkra, az online játszás joga külön engedélyhez kötött. A színház bezárása után mindössze 3 saját előadás felvételére kaptunk engedélyt tőlük:

- Molnár Ferenc: *Delila* (online bemutató: 2020. december 21.),
- Woody Allen: *New Yorki komédia* (online bemutató: 2020. november 19.),
- David Lindsay-Abaire: *Jó emberek* (felvétel: 2020. decemberében, online bemutató 2021. február 11.).

Az online – akár felvételtől, akár on demand módon közvetített – előadások megvalósulása komoly anyagi teher, amelyet a színházi csak partneri együttműködés árán tud felelősen bevállalni. A vállalkozás kockázatos, hiszen a legfontosabb tényező, a néző hajlandósága csak becsülhető volt. A terv bevált: az alkalmanként (a színházTV.com oldalán elérhető) felvételek és a saját honlapon állandóan elérhető előadások iránt komoly érdeklődés indult, amely csak 2021 tavaszán hagyott alább.

2021 első félévében bezárt színházi kapuk mögött végeztük előadó-művészeti tevékenységünket. Aktívan folytattuk a 2020-ban elkezdett **online-színházi munkát**. Korábban csak külső szolgáltató megbízásával készítettünk előadás-felvételeket, 2020 novemberében neki láttunk saját erőből:

- 2021. januárjában mutattuk be repertoárunk egyik legmegkapóbb drámáját, **David Lindsay-Abaire: Jó emberek** színművét Básti Juli és Pokorny Lia főszereplésével. A felvételt a színházi ajtó mögött fontos próbaidőszak előzte meg: a férfi főszerepet társulatunk tagja, Stohl András vette át. 2021 folyamán 3.029 jegyet vettek nézőink.
- töretlenül folytatódott a 2020. karácsonyi online bemutatónk, **Molnár Ferenc: Delila** című színművének jegyeladása. A produkcióra 2021-ben 3.241 jegyet adtunk el, és támogatási pénzből megvalósítottuk az előadás audionarrált és feliratos verzióját is vakok és gyengénlátó, illetve hallássérült színházszeretők számára.
- 2021 januárjában mutattuk be online **William Shakespeare: Sok hűhó semmiért** című vígjátékát, 1.750 jegy kelt el rá, ez az előadásunk is akadálymentesített verziókkal fut: vakok és gyengénlátók, valamint hallássérült nézőink is megtekinthetik az előadást otthonukban ülve bármikor.
- a színpadi deszkákon már megünnepeztük a 250. előadást, mégis töretlen **Woody Allen: New Yorki komédiájának** sikere, amelyre 2021-ben 2.432 jegyet vásároltak otthonülő nézőink.
- 2021. március 6-án mutattuk be **Philip István – Bárány Ferenc: A vérszipoly** című komédiáját Tompos Kátya főszereplésével a társulatunk tagjaival, a produkcióban látható: Básti Juli, Cserna Tóni, Fehér Tibor, Ódor Kristóf, Vári-Kovács Péter. 928 jegy fogyott el 2021-ben.
- online-repertoárunk része továbbra is **Csehov 3** színműve (**A sirály**, **Ványa bácsi**, **Leánykérés**), **Shakespeare: A makrancos hölgy** vígjátéka, a 2021-ben felvett **Nóti Károly-jelenetek**, valamint a jótékonyági céllal megvalósult **Lázár Ervin: Szegény Dzsoni és Árnika** mesejáték a társulat tagjainak felolvasásával (további 1.219 megvásárolt jeggyel).

2021 júliusában megnyitottuk színházunk kapuit, és megszakítás nélkül játszottunk 2021 szilveszteréig.

2021 júliusában nagy felütéssel indultunk: a 2020 október végén bemutatott Florian Zeller: Házassági leckék középhaladóknak 2. részével nyitottuk meg a kapuinkat, hiszen ezt a darabot a bemutató után akkoriban csak néhány alkalommal láthatta a közönség.

Az év első bemutatója (befogadott) a kisszínpadon volt 2021 szeptemberében: **Pokorny Lia LIAison** címmel saját koncert-estet hozott létre. Alkotótársa a tragikusan fiatalon elhunyt harmónika-művész, Babicsek Bernát. A darabot Botos Éva rendezte, a szövegíró Zöldi Gergely.

A 2021/2022-es évadot októberben saját kisszínpadi bemutatóval folytattuk, **Alan Bennett: Beszélő fejek** című alkotásával. Alan Bennett meséi hétköznapi emberekről szólnak, akik extrém helyzetekben találják magukat. A négy monológ hol humoros, hol megrázó, de mindig mélyen emberi. Akik játsszák: Borbás Gabi, Liptai Claudia, Scherer Péter, Szabó Éva, Sztarenki Dóra.

2021 novemberében kezdtük meg a **Lee Hall – Paddy Chayefsky: Network** szuperprodukciónk próbaidőszakát Martinovics Dorina, Alföldi Róbert és László Zsolt főszereplésével (a tervezett bemutató 2022. január 15-én nagy sikerrel valósult meg).

Társadalmi felelősségvállalásunk terén immáron többéves múltra tekint vissza az együttműködésünk az AKKU Egyesülettel, amely vakok és gyengénlátók, valamint hallássérült nézők színházba járását szervezi. Az egyesülettel állandó közös projektünk van: folyamatosan készítjük elő a teljes nagyszínpadi repertoárt arra, hogy minden előadásunk akadálymentesített legyen. Ezáltal a fogyatékkal élő nézőink a többi nézővel együtt élvezhetik a nézőtérien technikai segítséggel (audionarrációval vagy indukciós hurok és jelerősítő segítségével) élvezheti a Centrál nagyszínpadán bemutatott színdarabokat. Ez a projekt a pandémia ideje alatt az online előadások akadálymentesítésével teljessé vált.

Jelen beszámolóban összesítettük a 2021 első félévében csak online előadásokat bemutató Centrál, és a 2021. július 22-étől a Révay utcai épület deszkáin játszott előadásokat már élőben megtekintő nézők adatait. A színpadi előadások látogatottsága átlagosan 96%-os volt, ugyanakkor a kitűzhető előadások száma a pandémia előtti időszakban játszott havi 32-34 előadásszámról havi 22-24 előadásra csökkent. Reméljük, egyre többet játszhatunk a jövőben, erre nézőink érdeklődése a legnagyobb garancia.

A gazdálkodás rövid értékelése

A Társaság megfontolt, takarékos gazdálkodása következtében az elmúlt években folyamatosan alkalmazkodott a számára kedvezőtlenül alakuló állami kultúra-finanszírozási szabályokhoz, a gazdasági és piaci környezet átalakulásához, valamint a COVID-19 vírus által okozott pandémiás helyzethez. A tao-bőség éveiben felhalmozott tartalékok azonban 2018 óta folyamatosan apadnak, és a korábbi, teljesítmény-alapú, a nézettséget, mint objektív mérőszámot alapul vevő támogatási rendszer felszámolásra került. Változatlan a közönség érdeklődése és ítélete, amely a színház magas színvonalú szakmai munkájának köszönhetően az évekig folyamatosan növekvő jegyárakat is méltányolja. Jegyárainkat a piaci viszonyok, a kereslet, valamint az aktuális támogatásaink figyelembevételével alakítjuk ki.

A 2021. üzleti évben már komoly likviditási nehézségek jelentkeztek, melyek kezelésére a Társaság jelentős kiadáscsökkentést hajtott végre, mellyel a katasztrófa elkerülhető volt. A Társaság a 2021. üzleti év normál működési időszakaiban a korábbi évekhez hasonlóan közel 100%-os kihasználtsággal működött (színhelyi előadások figyelembevételével). A pandémiás időszakban a csökkentett nézőtér, illetve a bezárás miatt a korábbi időszakokkal továbbra is nehezen összemérhető a 2021. üzleti év. A megváltozott támogatási- és finanszírozási környezet, a pandémia miatt, valamint a jelentős kiadáscsökkentés ellenére a 2021. üzleti évet a Társaság jelentős -96 867 eFt veszteséggel zárta.

(adatok ezer Ft-ban)

Megnevezés	2019 tény	2020 tény	2021 tény
Bérek	253 688	135 169	148 163
Cafeteria	13 666	71	30
Járadékok	51 018	13 485	17 794
Vállalkozói díjak (könyvelés, könyvvizsg., jogi képv., munkaügyi tanácsadás, humán eü. ellátás)	7 913	5 847	6 681
Házfenntartás és egyéb igénybe vett szolgáltatások	284 703	152 409	150 904
ebből ingatlanbérleti/haszonbérleti díj	22 882	19 398	9 865
Értékcsökkenés	113 751	61 952	65 564
Üzemeltetési ktg	724 739	368 933	389 136
Fellépti díjak (színész, zenész, egyéb közrem.)	320 660	175 889	145 736
Szerzői jogdíjak	121 149	51 228	52 343
Közvetített előadó-művészeti szolgáltatások	0	0	0
Színházi tevékenységhez kapcsolódó szolgáltatások díja (marketing, szállítás, oktatás)	26 900	21 256	43 848
Utazási és kiküldetési költségek	4 668	0	1 008
Művészeti ktg	473 377	248 373	242 935
Egyéb ráford. (céltart., terven f. écs, püi műv.ráf.)	16 966	1 022	4 861
Költségek mindösszesen	1 215 082	618 328	636 932
Fenntartói/közszolgáltatási támogatás	70 000	5 000	6 295
Egyéb támogatás	280 065	280 534	201 075
Támogatások	350 065	285 534	207 370
Nettó jegybevétel	769 298	272 577	263 902
Egyéb bevétel	67 388	56 512	68 793
Saját bevételek	836 686	329 089	332 695
Bevétel összesen	1 186 751	614 623	540 065
Eredmény	-28 331	-3 705	-96 867

Várható fejlődés

A Társaság 2019 előtt hosszú éveken keresztül 95-100 %-os arányban töltötte fel évről-évre növekvő mértékű tao-keretét, értékes kapcsolatokat kialakítva és ápolva számos gazdasági társasággal, az összbevételen belül közel 40%-ra növelve a tevékenységünket elismerő gazdasági szektor anyagi támogatását (a tao-lehetőségnek köszönhetően).

A realizált jegybevételhez kötött tao-támogatás megteremtésével a Társaság vagyona évről-évre erősödött. Nagyszabású színháztechnikai és ingatlanfejlesztések valósultak meg ebből a forrásból (nézőtér-felújítás, új előcsarnok, modern színpadtechnikai rendszer telepítése), amelyek a Révay utcában működő ingatlan értékét növelték, színházi státuszát erősítették. A jelenlegi helyzetben az éppen szükséges, és már halaszthatatlan felújítások is komoly problémát okoznak a Társaság költségvetésének.

A korábban felhalmozott tartalékok a pandémiás időszak alatt jelentősen lecsökkentek, és a bevételeink fő forrását jelentő jegybevétel nézők hiányában kiapadt. A jegybevételt kiegészítő központi költségvetésből származó ún. többlet-támogatás összege a 2020/2021-es évadban 250 millió forintra apadt, valamint a Fővárossal 2017-ben kötött közszolgáltatási szerződés alapján igényelhető fővárosi támogatás összege 5 millió forintra csökkent. A fix összegű ingatlan bérleti díj éves befizetésével Budapest önkormányzatának költségvetésébe a Társaság nettó befizető pozíciót tölt be.

A támogatási rendszer kiemelt minőségű, közszolgáltatási szerződéssel rendelkező magánszínházként kezeli a Centrál Színházat:

- 2020 óta már csak az állami és fővárosi tulajdonú, közös üzemeltetésű színházak részesültek közvetlen működési támogatásban,
- az EMMI által működtetett pályázati rendszerben 250 mFt többlettámogatást kaptunk.
- Budapest Főváros Önkormányzatától 25 mFt támogatás érkezett, ugyanakkor 2021-ben Budapest Főváros Önkormányzatának 9,56 mFt ingatlan-bérleti díjat fizetett a Társaság.

A fentiek alapján 2021-ben a nézőktől kapott jegybevétel több mint 50%-ot képvisel a Társaság teljes bevételéből. E forrásokat kiegészíti a támogatói kör nagyságrendje: 2021-ben 0,706 mFt érkezett a az SZJA 1%-ból és 4,731 mFt céges közhasznú adományból és magánszemélyek támogatásából.

Intézkedések többsége a tartós bezárás (Covid-időszak) követően is fenntartotta a Társaság:

- költségek minimalizálása,
- home-office fenntartása azokban a munkakörökben ahol ez releváns
- online térben való alkotások biztosítás a nézők részére
- fellépti díjak átlagosan 80%-os szintre történt csökkentése
- repertoár összetételének racionalizálása
- optimalizált látogatottság elérése folyamatos online-marketing eszközökkel

A Társaság a munkabérek értékmegőrzése, valamint a munkaerő megtartása érdekében a béreket vissza állította a bezárás előtti szintre, illetve bizonyos munkakörökben (pl.: műszaki személyzet) kisebb bérfejlesztés is végrehajtott.

A Társaság likviditása a megváltozott gazdasági- és finanszírozási környezetnek, illetve a COVID-19 vírus által okozott pandémiás helyzetnek köszönhetően jelentősen romlott, sebezhető. Ez a működés szempontjából bizonyos már évek óta szükséges karbantartások, felújítások, illetve a privatizációban vállalt beruházások további halasztását követeli meg.

A Társaság fejlődését a háborús veszélyhelyzet, valamint az elszabaduló energiaárak is jelentősen nehezítik. A Társaság az energiaárak tekintetében igyekezett a piaci árnál olcsóbban beszerezni azt. A beszámoló készítésénél megállapítható, hogy ez bár többletkiadást fog jelenteni, de várhatóan 20-25%-kal kisebb összegben, mint versenytársainknak.

Ezen összefoglaló jelentés megírása idején a 2022/2023-as évad szakmai munkáját és működését sem a kulturális tárca, sem a Főváros Önkormányzata nem támogatja.

Bizonytalanságot jelent, hogy a többlet-támogatás megítélésének szempontrendszer nem ismert, a 2021 novemberében benyújtott pályázatunk a beszámoló készítésének napjáig nem került elbírálásra.

A helyzetet súlyosbítja, hogy a Centrál privatizált gazdasági társaságként minden eszközt és tartalékot felhasználva gyarapította és gyarapítja a Főváros vagyont, a színháznak helyet biztosító bérelt ingatlan fejlesztésével és a mai napig tartó teljes körű fenntartásával és karbantartásával. Mindezek okán a színházvezetés határozott szándéka, hogy a tao-alapon megtervezett privatizáció tao nélküli rendszerbeli túlélése érdekében újratárgyalja a Fővárossal a további működés feltételeit, hiszen ha nem változik a helyzet, akkor a Főváros felé továbbra is nettó befizető lesz 2022-re, miközben immár 19 éve

közszolgáltató intézmény. A Társaság vezetése csak remélni tudja, hogy a másik fél végre hajlandó lesz a privatizációs szerződésben vállalt kötelezettségek csökkentésére.

A VI. kerületi Terézvárosi Önkormányzattól bérleti díj tekintetében kaptunk kedvezményt a közterületen kialakított járdasziget bérlése kapcsán 1,4 mFt+ÁFA értékben immár két éve. Az ingatlan bérleti díj tekintetében is kapott a Társaság kedvezményt az alábbiak szerint:

- 2021. üzleti év első felében (2021. év február hó 01. napjától június hó 30. napjáig) az állam által biztosított kormányrendelet értelmében nem kellett bérleti díjat fizetnie a Társaságnak.
- Az üzleti év második felében az ingatlan tulajdonosa adott, az általa meghatározott szempontrendszer alapján kedvezmény.

E két tényező figyelembevételével a Társaság több mint 11 mFt+ÁFA megtakarítást ért el.

A rendelkezésre álló információk alapján megállapítható, hogy a Társaság versenyhátrányt szenved a budapesti színházi piacon. A kialakult helyzeten egy átgondolt fővárosi vagyongazdálkodási stratégia, objektív szempontokon alapuló kultúra-finanszírozási politika és a fővárossal közszolgáltatási szerződést kötött színházak rendszerszerű kezelése segíthet.

B. A mérleg fordulónapja után bekövetkezett lényeges események

A mérleg fordulónapja után lényeges esemény, mely a Társaság működését döntően befolyásolja a *Várható fejlődés* fejezetben leírt Tao. támogatást felváltó új többlet-támogatási rendszerből eredő bizonytalanság, illetve a COVID-19 vírus okozta járvány miatti ősze várható esetleges színházbezárás.

C. Kutatás és kísérleti fejlesztés

A Társaság nem folytatott kutatási, fejlesztési tevékenységet a 2021-es üzleti évben és ezt a jövőben sem tervezi.

D. Székhely bemutatása

A Társaság székhelye Budapest Főváros VI. kerületében a Révay utca 18. szám alatt a Magyar Állami Operaház szomszédságában található. A székhelyen két játszóhelyet (nagyszínpad, kisszínpad) üzemeltet a Társaság. A budapesti színházi évad végét követően a Társaság minden évben keresi a nyári színházi játszás lehetőségét: 2021-ben a Révay utcában (2022-ben Szigligeten a Várudvaron) találtuk meg.

A 2021. üzleti évben székhelyünkön található két színpadon összesen 123 előadást teljesítettünk 95,55%-ot meghaladó látogatottság mellett összesen 41.711 néző számára. Az előadások bontása a következő volt:

- Nagyszínpad: 85 előadás 96,16%-os látogatottság mellett 35.245 néző számára,
- Kisszínpad: 38 előadás 92,17%-os látogatottság mellett 6.466 nézővel.

E. Telephely(ek) bemutatása

A Társaságunk székhelyén kívül más telephellyel nem rendelkezik.

F. Foglalkoztatáspolitikája

Társaságunk foglalkozáspolitikája konzekvens az előző évek gyakorlatával. A Társaság a 2021. üzleti évben átlagosan 31,10 főt foglalkoztatott munkaviszony formájában (művészek, műszaki dolgozók, művészeti ügykezelés, gazdasági terület). A munkaviszonyban foglalkoztatottak mellett havonta

mintegy 80 fő neves vendégművész, zenész, énekes, külsős szereplő biztosította a magas színvonalú szakmai munkát.

A foglalkoztatáspolitikában a 2021. üzleti évben a *Várható fejlődés* fejezetben tárgyaltak miatt létszámstop került bevezetésre. Az egyes munkakörök kiszervezésének folyamata egyelőre lezárult.

G. Környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenység

A Társaság továbbra is különös figyelmet fordít a környezetterhelő hulladékok elkülönített és szakszerű kezelésére és megsemmisítésére (pl.: fénycsővek, elemek, bontott díszletek megsemmisítése). A Színház igyekszik olyan eszközök használatával ellátni feladatát, amelyek használatuk során nem terhelik meg jelentősen a környezetet (pl.: A, A+, A++ energetikai besorolás, stb.)

A Színháznak a 2021. üzleti évben nem keletkezett környezeti károkozásból származó kártérítési kötelezettsége.

H. Pénzügyi instrumentumok

A Társaság 2021. év folyamán forgatási célú értékpapírokat, 1 éven belül lejáró állampapírokat vásárolt és a fordulónapon is rendelkezett velük.

A Társaság nem rendelkezik befektetési célú értékpapírokkal, valamint származékos ügyleteket sem bonyolít.

I. Ár-, likviditás- és cash-flow kockázat

A Társaság működésében rejlő magas kockázat a jegyárak szinten tartásának, illetve emelésének kérdése, a fizetőképes „Centrális” nézők árérzékenységének becslése. A 2013/2014-es évad elején átléptük az akkori lélektani határnak tartott 4.000 Ft-os jegyárat, a 2016. őszi jegyáremeléssel az 5.000 Ft-os, a 2017. évi áremeléssel a 6.000 Ft-ost, a 2018. évi áremeléssel a 9.000 Ft-ost, amely szintén átgondolt lépés volt, ugyanakkor nem volt kockázatmentes. A jegyáremelés gazdálkodásra gyakorolt pozitív hatásáról a tartósan stabil jegybevétel mindent elárul.

A tao-támogatási rendszer megszűnése, illetve a gazdasági és finanszírozási környezet kedvezőtlen változása miatt a korábbi évben elkerülhetetlen volt a jegyárak további, olykor drasztikusnak tűnő emelése. Jelen beszámoló készítésekor a rendelkezésre álló információk alapján a Társaság várhatóan 2022. őszén is kénytelen lesz a jegyárait növelni.

A beszámoló idején a háborús veszélyhelyzet, az emelkedő energiaárak illetve az erősödő járványügyi helyzet gyengíti a kulturális piac keresletét. A lakosság kultúrára szánt forintjai csökkennek, és az energiaárak növekedésének következtében nem ismert a színházba járási hajlandósága. Ebben a helyzetben nem gondolhat a színház további jelentős jegyáremelésre, a legfontosabb tényezőre, a törzsközönsége megtartására koncentrálni.

A Társaság a 2021. üzleti évet jelentős veszteséggel zárja, de a 2022. üzleti évre a tervezett költségcsökkentés, strukturális változtatás hatására az eredmény várhatóan nem lesz negatív. A tervezett eredménynek előfeltétele, hogy a pandémia, illetve a háborús veszélyhelyzet miatt további színházbezárásra nem kerül sor.

Budapest, 2022. augusztus 31.

Puskás László Tamás
ügyvezető igazgató